

2011. május 8. vasárnap
 Márk evangéliuma 3,7–12

Dr. Vladár Gábor

Jézus sok beteget gyógyít a tenger mellett

^{3,7}Jézus pedig tanítványaival együtt elvonult a tenger mellé, ahová nagy sokaság követte Galileából; ^{3,8}valamint Júdeából és Jeruzsálemből, sőt Idumeából, a Jordánon túlról, Tírusz és Szidón környékéről is nagy sokaság ment hozzá, amikor hallottak arról, milyen nagy dolgokat visz véghez. ^{3,9}Jézus pedig szólt tanítványainak: legyen készen számára egy csónak a sokaság miatt, hogy ne tolongjanak körülötte. ^{3,10}Mert sok embert meggyógyított, úgyhogy akinek valami baja volt, megrohanta őt, hogy megérinthesse. ^{3,11}A tisztátalan lelkek pedig, amikor látták őt, leborultak előtte, és így kiáltottak: "Te vagy az Isten Fia!" ^{3,12}Ő azonban ezt erőlyesen megtiltotta nekik, nehogy felfedjék kilétét.

Amit a textusról tudni kell:

- exegetikai megjegyzések
- teológiai összefüggések feltárása

1. A perikópa, műfaját tekintve, ún. „summárium”, gyűjteményes tudósítás: az evangélista tényeket, folyamatokat, eseményeket gyűjt egybe, de nem részletezi azokat. Az egyetlen személyes vonás az, hogy a tanítványoknak egy csónakot kell a Genezáreti tavon készenlétben tartaniuk.

2. A summárium Jézus nevével kezdődik. Jézus visszavonul (*anekhórésen*) tanítványaival a tenger mellé. Nem egészen nyilvánvaló visszavonulásának oka, de semmiképpen nem kell arra gondolnunk, hogy a farizeusok és a Heródes-pártiak miatt menekül a tengerpartra (Mk 3,6!). A tengerparti rész semmivel sem jelentett nagyobb biztonságot számára, mint akármelyik galileai falu, vagy kisváros.

Jézus jelenléte nem marad titokban. Nagy sokaság tódul hozzá, sőt, „követik” őt (*akolouthéó*). Nem csak Galileából jönnek, hanem a különböző provinciákból is, összesen hét helyről: Júdeából, Jeruzsálemből, Idumeából (Edóm görög-római megnevezése, de földrajzilag nem teljesen azonos a területével), a Jordánon túlról (= Perea, de valószínűleg a Tízvárost [a Dekapolis-t] is magába foglalta), Tírusz és Szidón föníciai városokból. Bár mindezekben a helyeken éltek ebben az időben zsidók is, itt elsősorban nyilván a zsidóság teljességére (a 7, mint a teljesség jele), és a pogányokra együttesen kell gondolnunk. Több magyarázó azt feltételezi, hogy ezeken a helyeken a Mk megírása idején (cca. 70) már keresztyén gyülekezetek voltak, vagy pedig a felsorolással a keresztyén misszió programját fogalmazza meg az evangélista. E feltételezésekhez hiányoznak a (régészeti, vagy írásos) bizonyítékok. Inkább abból kell kiindulnunk, hogy a lista Jézus tevékenységének univerzális jellegét kívánja érzékeltetni: az emberek mindenfelől özönlenek Jézushoz, hogy hallgassák őt, és hogy meggyógyítsa őket.

3. A tanítványok csapata egyéni szint kap a tolongó, személytelen sokaságban azzal, hogy Jézus sajátos feladattal bízta meg őket: tartsanak készenlétben egy csónakot, hogy Jézus, egy magányos helyre vonulva, feltölthetők legyenek. Márk néhány ecsetvonással megrendítő módon írja le az emberek nyomorúságát és babonás csodahitüket: szeretnék Jézust „megérinteni” (*hapsontai*). Jézus, a hellénista szemléletnek megfelelően, csodatévő erővel rendelkező személy (*theios anér*). Ezt ismerik fel a démonok és fennhangon kihirdetik felismerésüket. Jézus előtti leborulásuk apotropéikus (bajelhárító jellegű) mozdulat, csak azért alázkodnak meg, hogy így megkímélje őket Krisztus. Isten országának elközelítésével ugyanis eljött pusztulásuk ideje. Márk evangélista így finoman jelzi, hogy a felismerés még nem elég a Krisztusban való hithez, mert az a Krisztus iránti végleges elköteleződés. A Jézus körüli tolongás, az Istenfiúság megvallása még nem egyenlő a megtéréssel, az új élettel. De reményt jelent az, hogy a sokaságban már feltűnnek a tanítványok, a benne hívők serege, vagyis az eljövendő egyház képe, akik nem alázatoskodnak, hanem követik őt (*akolouthéó*).

„Sok embert meggyógyított” (Mk 3,10)

1. „Népeket egyező hitre”

A teológiai szaknyelv ezt a perikópát – formális szempontok alapján – ún. „summáriumnak”, gyűjteményes tudósításnak nevezi. A „summárium” kifejezés azonban most mélyebb jelentést nyer. E szakasznak ugyanis az „egybegyűjtés” nem csak külső, stílárius jellegzetessége, hanem egyúttal tartalmi meghatározása is: „nagy sokaság” gyülekezik Jézus köré, közelről és távolról egyaránt. Márk hatalmas tömegekről beszél, akik Jézus keresik, hogy hallgassák és segítséget kérjenek tőle. Nem csak Galileából özönlenek hozzá az emberek, hanem pogány területekről is. Hét tájegységet, országot, vagy országrészt sorol fel az evangélista. A felsorolás egyrészt jelzi, hogy az egész zsidó népre kiterjed Jézus ismertsége (a „hét” mint szám a teljesség jele), másrészt mutatja, hogy Jézus személye, ígéhirdetése és tettei mágnesként vonzzák a pogányokat is. A leírásnak „elő-pünkösdi” íze van: Jézus a maga személyében lebontotta az „elválasztó falat” zsidók és pogányok között (vö. Ef 2,14). Jézusnál mindenkinek helye van, ő mindenkié! (Dóka Zoltán)

2. A tömeg és az egyén

Egybegyűjtés történik tehát, ahol a tanítványoknak „rendfenntartó” szerepük van. Egy csónakot kell készenlétben tartaniuk, hogy biztonságba helyezhessék Jézust: mivel sokakat meggyógyított, ezért sokan megrohanták, hogy megérinthessék őt. Olyan helyzetek ezek, amelyek ma legfeljebb a futballmérkőzéseken, vagy nagy tömegrendezvényen fordulnak elő, templomainkban nemigen. Mégis érdemes odafigyelni arra, miként bánik Jézus a „magányos tömeggel” (David Riesman). Nem fölényeskedik velük, nem beszél „tömegemberről”, „tömegcivilizációról”, „tömegkulturáról”, végképpen nem „tömegpusztító” fegyverekről. Ezek mind korunk találmányai. A „tömegember” kifejezés nem is lehetne a keresztyén szótár része. Jézus nem veti meg őket, nem fél tőlük, nem esik pánikba. Ő mindig a lényegeset látja meg bennük: azt, hogy fáradtak, elesettek, szájalomra méltók. A csónakon nem előlük menekül, hanem egy csendes helyre vonul vissza, hogy erőt gyűjtsön a nagy feladathoz. Egyébként pedig előítéletek nélkül találkozik a sokasággal, olyan Lélek-„jelenlétben”, amely nem mossa el az egyes ember arcvonásait, ahol mindenki egyedi, kicserélhetetlen, önmagával azonos, még akkor is, sokakkal van együtt. Jézus közelében nincs tömeghisztéria, őrjöngés, nem szabadulnak el az indulatok (ellentétben a „feszítsd meg!”-et kiáltozó tömeggel). Ő látja az emberek külső-belső nyomorúságát, segítségre szorultságát.

3. Az „egészséges” sokaság

Másrészt ez a sokaság is felmutathat veszélyes tüneteket. A betegek megrohanják Jézust, meg akarják érinteni, hogy meggyógyuljanak. Tisztátalan lelkek jelentkeznek nála térdhajlással és kiáltozással. Talán nem is igazi, királyokhoz illő, térdhajítások voltak ezek, hanem talán a porban fetrengő emberek, akik ezt kiáltozták: „Te vagy az Isten Fia!” Jézus ezekkel az „esetekkel” is foglalkozik. Szava gyógyszer, lelkigondozás – és még több: tisztátalan lelkeket elűző, betegségeket gyógyító evangélium. Jó hír arról, hogy az Isten országában gyógyulás, szabadulás, új élet lehetséges. Amit tesz, az jelszerű kiábrázolása, megelőlegezése annak, hogy Isten országa „közöttünk van” (Lk 17,21). Egy rövid időre felvillan Jézus tevékenységében az, amit az „idők teljessége” (Gal 4,4) hoz magával, mert Isten minden útja „testben” végződik (Oetinger). Ha pedig Jézus szavának hatalma van a betegségek és a tisztátalan lelkek fölött, akkor ez különleges, utánozhatatlan és megismételhetetlen hatalom, amelyet az Atya adott a Fiúnak, mert országát fel akarja állítani közöttünk. Ezért lehet „egészséges” a sokaság összegyülekezése a „nem egészséges” tünetek ellenére is. Éppen a tisztátalan lelkek kiabálása mutatja, hogy milyen erővel vonzotta Jézus a betegeket. „Mert nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek” (Lk 5,31).

Alkalmanként lehet arról hallani, hogy a hatalmasokat, a sikereseket, a gazdagokat az egyház nem tudja ígéhirdetésével elérni, és ez még érthető is. Rosszabb volna a helyzet, ha arról hallanánk, hogy a jelentéktelenek, az elesettek, a betegek, a társadalom peremére szorultak is elidegenedtek az egyháztól. Ez az egyház egyház-jellegének megkérdőjeleződését jelentené.

4. „Hagyd, hogy gyógyító folyó tisztogasson meg belül”

Ismétlően figyelemre méltó (mint az Újszövetségben több helyen is) a tisztátalan lelkek intuíciója és teológiai tájékozottsága. Kikiáltják azt, amit eddig még senki fel nem ismert és nem mondott ki: „Te vagy az Isten Fia!” Nem az egészségesek és „normálisak”, hanem a betegek és „anormálisak” kiáltják ki a világba a Jézusról szóló igazságot. A társadalom peremén élők, a kitaszítottak és az áldozatok között feldereng most

annak a napnak a világossága, amely egykor békességet és gyógyulást hoz majd a lelkeknek. Jézus eddig még nem mondta magáról, hogy ő az Isten Fia. És most, amikor ezt mások kimondják, megtiltja nekik, mert itt nem teológiailag helyes kijelentésekről, orthodox tantételekről van szó, amelyet „vallásos hasbeszélők” oly szépen fel tudnak mondani. Az „Isten Fia” fogalom is csak üres frázis annak, aki Jézus Krisztusnak nem elkötelezett követője (hasonló helyzet az ApCsel 16,16kk.). Aki viszont igazán hódol előtte, az Krisztussal a jövő felé menetel.